

PUNGOR ANDRÁS

Sárga kardigán

Nyújtózik, tenyerével kitámasztja a derekát, a hasához kap, bassza meg, honnan jön ez a fájdalom folyton? A műtét nyomát már alig lehet látni, mégis, ha megnyomja ágyékán a bőrt, mintha egy csomó csúszkálna a belei felett. Hideg a radiátor, begombolja a sárga kardigánt.

Zsu még biztosan a fürdőben van. Este ruhástul feküdt a kádba, csendben volt, nézte a csempét, a matricákat, vagy azonnal elaludt. Ő meg ütötte a falat, szívta a cigit, megitta a rossz bort, amit a konyhában talált, keringett a szobában, szekrény, matrac, ablak, számolta a köröket, tíz, húsz, negyven, a földre rogyott, sírt. Ott is ébredt reggel, kifliben, összekuporodva, mint egy csecsemő.

Hallgatózik, rá kéne nézni, megfázhat. A szemüvegét keresi, a konyhaasztalon nincs. A mosogatóban találja meg, az edények közé csúszott be, opálos az üvege. Lepöcköli a szárára tapadt spenótot, azt főzött még vasárnap. Kikotor a zsebéből egy gyűrött papír zsebkendőt, rálehel az üvegre.

Szar volt a tegnap, gondolja. Ötkor még söpörni küldték az Ibrányi utcába, sose szokták ilyen későn. Arra lakik a keresztanyja, hosszú utca az, lombos fákkal, teleszemetelik levéllel az utat. Némán dolgozott, lehajtotta a fejét. Marci megint elkapta, hányásszaga volt, belenyalt a fülébe, tapogatta, nem hagyta békén. Ő megragadta a tökrét, a férfi földre esett, kiejtette a seprút a kezéből, elszakadt a fényvisszaverős mellénye, csépelte a levegőt; bűdös buzi! Aztán percekig guggolt a járdán, a heréit fogta, nyöszörgött, Vera, felnyomlak, bazmeg!

Felteszi a szemüveget, a konyhaasztalon talál egy doboz cigit. Mutatóujjával benyúl a tépett hasadékon, érzi, meghajlik egy szál, csak el ne törjön, vizes az ujjá, átázik a papír. Szájába veszi a cigarettát, meggyújtja, lassan kap bele a láng, horpad a mellkasa, aztán köhögni kezd, meggörnyed, jobb tenyerével a székre támaszkodik, a nyálát figyel, ahogy ring az arca előtt.

Amikor tegnap hazaért, nem vette le a bakancsot, leült a konyhában, a reklámújságokat olvasta. Mások a postaládából egyből a kukába dobják, ő összegyűjti mind. Egy prэшázat hirdettek a lapban, nem volt benne se víz, se fűtés. Ha az övék lenne, gondolta, végre lenne saját lakásuk, nem kéne fizetni az önkormányzatnak. Első reggel vonattal mennének, felgyalogolnának a hegyre, kinyitná az ajtót, nehezen menne, rozsdás lenne a lakat, bepakolnák a kenyeret, a parizert meg a söröket az asztalra, aztán leterítené a kockás pokrócot a földre. Zsu szoknyában lenne, ő meg nadrágban, a fekete farmerében, a kínaiban. Rágyújtának, elöttük a Balaton, sirályok, szőlők. Zsu törné meg először a csendet, mély slukk után szakadna ki belőle,

soha nem lesz nekünk semmink, ezt mondaná, mert mindig ezt szokta mondani, hogy lehet ennyire szemét?

Felnéz a plafonra, a repedéseket figyeli, úgy remeg a pókháló, mint a leves zsír a csonton. Savanyú tejszaga van a konyhának. Kinyitja a konyhaszekrényt, a második polcra leveszi a kávésdobozt. Kék virágok vannak az oldalán, lepattintja a hengerrel a tetőt. Szétcsavarja a kotyogót, vizet tölt bele, kiesik a kezéből, csattan a földön. Hallgatózik, nem ébredt fel. Felveszi a főzőt a padlóról, letisztogatja egy szivaccsal, megtölti, meggyújtja a gázt. A kékes láng nyaldossa a fémeket. Nem mozdul a tűzhely mellől, a konyhapultnak támaszkodik, gyorsan szívja a cigit, hogy majd a kávéhoz újat gyújthasson. Miért nem jött tegnap időben haza? Késő volt már, este tizenegy.

– Szia, Vera! – mondta Zsu, de nem nézett rá, egyből a fürdőbe ment, zubogott a víz, kezet mosott, ő hallgatta, hogy az emeleten sípol valami, mint egy begerjedt hangszóró. Ugatott a Laja kutyája, az öreg Menyik megint a liftajtót csapkodta. Zsu elzárta a csapot, a folyosón motozott, rágyújtott egy cigire, hallatszott az öngyújtó kattánása.

– Baba, kijössz a konyhába?

– Megyek! – mondta Zsu.

Szótlanul ült az asztalhoz. Régen az utcán is áttelelt, a biciklis fiúk röhögtek rajtuk, füttyültek a kis faszok, tegnap meg pusztit se adott.

– Jó volt a napod? – kérdezte.

– Jó – mondta Zsu –, jó szar!

Nevetett.

– Jól fizet?

– Dehogya!

Hallgattak. A felső szomszéd lehúzta a vécét, a falban zubogott a cső. Megint festett egy lila csíkot a hajába, honnan volt rá pénze?

– Szép a hajad.

– Kösz.

– Képzeld, a keresztanyám utcájába küldtek.

– És meglátott?

– Szerencsére nem – mosolygott.

– Az jó – mondta Zsu.

Nem is figyelt rá, csak nézte a padlót, gondolja. Csóválja a fejét, káromkodik, elővesz egy vizespoharat, beletölti a kávé, szájához emeli, égeti a nyelvét. Nyugtalan, mindjárt indulnia kell dolgozni, de előtte beszélni akar vele. Nem tud így elmenni. Haraggal nem.

Egy éve lehetett, hogy Zsu megjelent Márta néninél, az egyik ablakszem nyitva volt, rázta ki az udvarra a porrongyot. Mintha integetett volna. Márta néni, ki ez? A keresztanyja legyintett, az új takarító, mondta, a régi kiment Grazba. Kereste az alkalmat, hogy beszélhessen vele. Megérintette, talán a vállát, igen, azt, a bizsergés a

hasából indult és a torkába szaladt, összekapaszkodott a tekintetük. Tegnap meg úgy ültek a konyhában, hogy véletlenül se nézzenek egymásra.

Lecsöppen, foltot hagy a kávé a kardigánon. Istenem, ugrik a mosogatóhoz, kinyomja a szivacsból a koszos vizet, megengedi a csapot, dörzsöli a karján az anyagot, világosodik, nő a paca, sír, egyre kétségbeesettebben. Feladja, leroskad a székre, ököllet üti a halántékát, kezébe temeti az arcát, szívja az orrát, édes istenem!

Lassan mozdul, hideg a karján a kardigán, bekapcsolja a rádiót, sóhajtozik, csavar a keresőgombon, sistereg, rákap egy állomásra, jön egy nyári dal, napfény van benne, meg ital, ahogy az lenni szokott. Ez szólt akkor is, amikor Zsu feküdt a matracon, nyár volt, felforrósodott a panel, hozott neki vizet, de ő a fejére öntötte, ugrott, énekelt, nevetett. Tiszta víz a matrac, mondta. Megszárad, válaszolta a Zsu, aztán bohóckodva lebiggyesztette a száját. Ő elnevette magát, igen, úgy képzei, hogy akkor elnevette magát, és nem kiabált vele.

Feláll a székről, kinyitja a hűtőt. Kivesz egy szelet sajtot, beleharap, savanyú az íze, megszagolja, dohos. Mint a kamra, ahol Márta néni rájuk talált, lapátot fogott, takarodjatok! Ők meg felugrottak a földről, szaladtak a farakás meg a vetemény között, alig kaptak levegőt, röhögtek, az öregasszony ott ütötte őket, ahol érte, a buzi anyákat!

Márta néni fia szombatoként kerekedett át az anyjához. Vigyorogva mondta, Zsu néha vele jár el. Ő nem hitte, de egyszer elkapott egy pillantást, egy mosolyt, utána lüktető rossz érzés maradt, tegnap is ott volt, benne, a mellkasában.

– Mi a bajod?

– Semmi – mondta Zsu.

– Olyan vagy.

– Milyen?

– Hülye.

– Te meg picna vagy már megint – mondta Zsu. Pengeéles volt az ajka.

– Én?

– Miért, ki?

– Bazmeg – mondta, és felpattant. Na, akkor kerülhetett a szemüvege a mosogatóba. Csattant, csoda, hogy nem tört el.

– Mit dobálsz, hülye vagy? – kérdezte Zsu.

Tényleg nem kellett volna dobálni, gondolja. Zörgést hall, felébredt végre, nyikorog a kád, zubog a víz. Feltúri a kardigán ujját, így nem látszik a folt. Suttogva elpróbálja, mit fog mondani neki, ha kijön a fürdőszobából. Komoly arccal állnak majd egymással szemben, lassan lágyul a tekintetük. Zsu nevet előbb, te picna, mondja, mire ő is nevet, te vagy a picna. Könnyűnek fogja érezni magát.

Hallja, hogy nyílik a fürdő ajtaja.

– Jó reggelt! Kijössz a konyhába? – kiabál.

Zsu nem válaszol. Hangtalan a folyosó. A szobában nyikordul a szekrény, átöltözik biztos.

– Baba, kijössz? – ismétli.

Hallgatja a motozást, zacskó zörög. Zsu köhög, biztos megfázott a kádban. Figyel minden neszre. Számol, kettő, három, négy, öt, tíz. Lélegzetét is visszafojtja. Dobol a mellkasa. Talán kimegy a folyosóra, felvette a cipőjét? Kulcs csörög, tompán kattann a zár, csend. Felpattan, rohan a folyosóra, feltépi a bejárati ajtót, hallja Zsu távolodó zaját, amint kettesével szedi a lépcsőfokokat. Hova mész, hova, kiabálja bele a tátongó lépcsőházba. Bassza meg, összegörnyed, megint ez a rohadt fájdalom! Leül a padlóra, talpával betolja az ajtót, ágyékához szorítja a kezét, sziszeg, fújtat, vigasztalhatatlanul bög, akár egy kisgyerek: baba, babácska, babácskám!

Véletlenül a kórházban is így szólította, pedig idegenek előtt nem szokta. Már túl volt a műtéten, felvágták a hasát, egészen lent, közel a szeméremdombjához. Azt mondták, sikerült a műtét, lesz még sugár, talán kemó is, kihullhat a haja, de előbb bizottság elé kell menni, kapott időpontot.

– Baba, semmi se fáj – mondta büszkén. – Semmi se.

Nevettek.

– Vettem neked valamit – mondta Zsu.

Zörgött a nejlonzacskó. A szomszéd ágyon az idős nő horkolni kezdett, mögötte meglibbent a függöny, eltakarta a króm teasedényt, alig látszott rajta a 2-es Bel felirat.

– Finom – mondta, az arcához szorította a sárga kardigánt.

– Az angolnál turkáltam. Próbáld fel! – mosolygott Zsu.

– Segíts! – kérte.

– Tetszik? – kérdezte Zsu.

Persze hogy tetszett, sose kaptam ilyet, kiabál, üti a földet, baba, babácska, babácskám. Sír, a ruhaujja törli az orrát, összerезzen, felugrik a padlóról, beszalad a szobába, húzza le magáról a kardigánt, a matracra dobja. Eszelősen tépi fel a szekrényt, Zsu elvitte minden cuccát. Kihúzza a felső fiókot, nyitja a varrodobozt, megszúrja a tű a kezét, felszisszen. Bekapja az ujját, szívja ki belőle a vért.

A második fiókban találja meg az ollót. Először a kardigán ujját vágja le, aztán belehasít a zsebébe. A szövet szálai feldagadnak, akár egy polip csápjai, kanyargóznak végig a szobán. Egyik elkapja a torkát, fojtja, köhög, fuldoklik, öklendezni kezd, köp a földre. Valami zöld jön ki belőle, talán sponót az, felcsendül valahonnan egy nyári dal, csobog a víz, ott ül a Balaton partján, mögötte a prэшáz, csak Zsu nincs sehol.

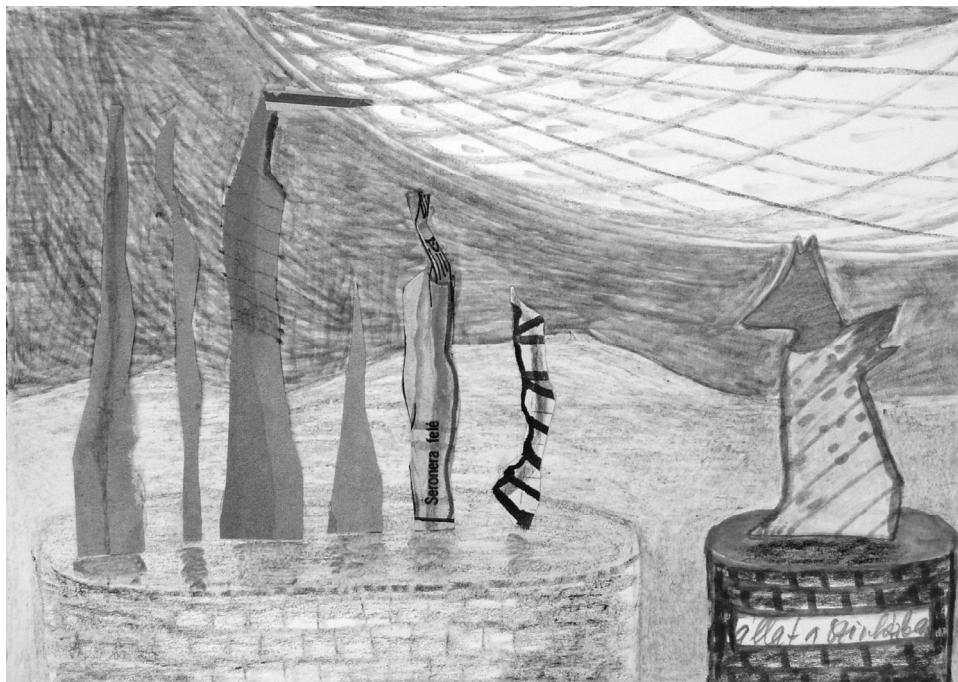
A szekrény aljában talál egy nejlontáskát, beledob egy váltás fehérneműt, pólót, pulcsit. Szipog, rágyújt, betölti a füst a szobát. Leül a matracra, maga elé néz, gépiesen szívja a cigit. Akadozva jön a sóhaj. Lassan áll fel, a konyhába megy az újságért, kinyitja még egyszer a hirdetésnél. Már látja, hogy kiül a dombra, előtte a tó, sirályok, szólók. Egy ideig valahol meghúzza magát, munka is lesz, ilyen, mint itt, biztosan.

Megnézi a zsebét, egy ezrese van, az is apróban. Nem lesz elég vonatjegyre, gondolja, talán Marci, ő majd ad! Gyalog megy, nem villamossal, bekopog hozzá, otthon lesz, ma szabadnapos. Mit keresel itt, ezt fogja a férfi kérdezni, sör lesz a kezében, bőfög, trikója felfeslik a hasán. A lakásában zúg a tévé, beengedsz? És Marci majd beengedi, ő úgy megy el mellette, hogy a vállával hozzáérjen, a férfi erre megfogja a fenekét, és belenyal a fülébe. És ő ezt hagyni fogja.

Elővesz egy rúzszt, Zsue volt, az asztalon hagyta a sótartó mellett. A barna bőrke-re-tű tükörhöz hajol, csücsörít, kifesti a száját, sose szokta, felveszi a pufidzsekit. Marcinál megisznak pár doboz aranyfácánt, gondolja, már az elsőtől becsíp, ugrálni fog az ágyon, ordítva énekel valami dalt, talán az italt is szétlocsolja, a férfi nevetni fog, nem kiabál majd vele.

Visszanéz a tükörbe, leveszi a szemüvegét. A haja szépen kinőtt, de szemöldöke már nem lesz soha. Sápadt az arca, úgy néz ki, mint egy megsárgult baba. Szia, mondja.

Kilép a lépcsőházba, nem zárja be maga mögött az ajtót.

EL KAZOVSZKIJ: EMLÉKMŰ GALATHEÁNAK 8.
1983, tus, zsírkréta, akvarell, papír, 11×21 cm, magántulajdon